# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**της 23ης Απριλίου 1986**

**σχετικά με σχέδιο ενίσχυσης της ιταλικής κυβέρνησης σε επιχείρηση της χημικής βιομηχανίας που παράγει βοηθητικά προϊόντα της βιομηχανίας καθώς και ενδιάμεσα και αντιπαρασιτικά προϊόντα**

**(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)**

(87/16/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας ότι:

I

Με επιστολή της 7ης Ιανουαρίου 1985 η ιταλική κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ και σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 1983 και της 2ας Αυγούστου 1985 σχετικά με το νόμο αριθ. 46/82 (Ταμείο καινοτομίας), σχέδιο για τη χορήγηση ενισχύσεως κατ' εφαρμογή του εν λόγω νόμου σε πρόγραμμα σχετικό με την καινοτομία στον τομέα των τελικών προϊόντων και των ενδιάμεσων προϊόντων που υπάγονται στον τομέα της χημείας προϊόντων υψηλής ποιότητας.

Το πρόγραμμα προβλέπει την έρευνα, την ανάπτυξη και τη δοκιμή νέων μεθόδων και νέων προϊόντων στον τομέα των βοηθητικών προϊόντων της βιομηχανίας, των ενδιάμεσων και των αντιπαρασιτικών προϊόντων.

Το κόστος του προγράμματος ανέρχεται σε 30 399 εκατομμύρια Lit. Η προβλεπόμενη ενίσχυση θα χορηγηθεί υπό μορφή χαμηλότοκου δανείου ύψους 12 958 εκατομμυρίων Lit, που αντιστοιχεί στο 42,6 % του κόστους του προγράμματος.

Με επιτόκιο αναφοράς 17,13 %, το κόστος του εν λόγω δανείου ανέρχεται σε 2,57 % κατά τα πέντε πρώτα έτη και σε 10,27 % κατά τα επόμενα δέκα έτη. Το καθαρό ισοδύναμο επιχορήγησης μπορεί να εκτιμηθεί σε 11 % περίπου του κόστους του προγράμματος.

Ο νόμος αριθ. 46/82 της 17ης Φεβρουαρίου 1982, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας (Gazzetta Ufficiale della Rebubblica Italiana) αριθ. 57 της 27ης Φεβρουαρίου 1982, προβλέπει στα άρθρα 14 έως 19 ένα ταμείο «Fondo Speciale rotativo per l'innovazione technologica», που έχει αντικείμενο την προώθηση προγραμμάτων για την εισαγωγή τεχνολογιών που αναφέρονται σε νέα προϊόντα ή διαδικασίες παραγωγής ή στη βελτίωση των υπαρχόντων προϊόντων ή διαδικασιών.

Το ταμείο αυτό παρεμβαίνει στο στάδιο της σύλληψης προγραμμάτων, της δοκιμής, της ανάπτυξης και στο στάδιο που προηγείται της βιομηχανικής εκμετάλλευσης, παρέχοντας συνδρομή υπό μορφή χαμηλότοκων δανείων μέχρι 55 % του κόστους του προγράμματος που χορηγούνται με διάρκεια δεκαπέντε ετών και με πενταετή περίοδο για την εξόφλησή τους. Το επιτόκιο των δανείων αυτών ανέρχεται σε 15 % του επιτοκίου αναφοράς κατά τη διάρκεια των πέντε πρώτων ετών και σε 60 % του επιτοκίου αναφοράς κατά τη διάρκεια των εμπομένων δέκα ετών. Με βάση επιτόκιο αναφοράς που σήμερα ορίζεται σε 17,13 %, το κόστος των εν λόγω δανείων ανέρχεται σε 2,57 % κατά τα πέντε πρώτα έτη και σε 10,27 % κατά τα δέκα επόμενα έτη. Μπορεί να χορηγηθεί, κατά περίπτωση, μια μη επιστρεπτέα επιχορήγηση, αντί χαμηλότοκου δανείου ή μέρους αυτού.

Οι ενισχύσεις του ταμείου αυτού δεν μπορούν να σωρευθούν με άλλες ενισχύσεις για το ίδιο πρόγραμμα.

Η Επιτροπή με επιστολή της 11ης Ιουλίου 1983 και πρόσφατα με επιστολή της 2ας Αυγούστου 1985 σχετικά με την επεναχρηματοδότηση του ταμείου αυτού ενέκρινε την εφαρμογή του νόμου αριθ. 46/82. Έκρινε ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση, η προώθηση των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας όπως προβλέπεται από το νόμο αυτό μπορεί να είναι προς το συμφέρον της Κοινότητας, υπό την προϋπόθεση ότι η ενίσχυση δεν χορηγείται υπέρ παραγωγικών επενδύσεων και ότι αποφεύγεται η υπερβολική συγκέντρωση των εν λόγω ενισχύσεων σε ορισμένες ορισμένους τομείς, συγκέντρωση που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αλλοίωση των όρων των ενδοκοινοτικών συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.

Η Επιτροπή εξήρτησε επίσης την έγκριση για την εφαρμογή του νόμου αριθ. 46/82 υπό τον όρο ότι οι σημαντικότερες περιπτώσεις εφαρμογής, δηλαδή αυτές στις οποίες το κόστος του προγράμματος υπερβαίνει τα 15 δισεκατομμύρια Lit (10 δισεκατομμύρια Lit εάν το πρόγραμμα πραγματοποιείται από επιχείρηση που έχει ήδη ωφεληθεί από την παρέμβαση του ταμείου για άλλο πρόγραμμα), πρέπει να της κοινοποιούνται προηγουμένως σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι η Επιτροπή βασιζόμενη μόνο στο νόμο αριθ. 46/82, δεν είναι δυνατόν να επιβεβαιώσει ότι πρόκειται πράγματι για δραστηριότητες καινοτόμου χαρακτήρα, που δεν αφορούν τον κύκλο της παραγωγής και συμβάλλουν στην επίτευξη ενός στόχου που συνδέεται με το κοινό συμφέρον. Η Επιτροπή επιφυλάχθηκε να εξετάσει κάθε σημαντική περίπτωση εφαρμογής με βάση το κατ' ιδίαν περιεχόμενό τους, εκτιμώντας τα ανωτέρω στοιχεία και λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες των εν λόγω ενισχύσεων επί της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων των σχετικών τομέων, κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 3 της συνθήκης της ΕΟΚ.

Μετά από μια πρώτη εξέταση του σχεδίου ενισχύσεως που κοινοποιήθηκε από την ιταλική κυβέρνηση με επιστολή της 7ης Ιανουαρίου 1985, η Επιτροπή έκρινε ότι αυτό δεν μπορούσε να θεωρηθεί συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά.

Πράγματι, από τις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή δεν προέκυπτε ότι η ενίσχυση αφορούσε πράγματι μια καινοτόμο δραστηριότητα που θα κατέληγε στην επίτευξη στόχου σχετικού με το κοινό συμφέρον. Επρόκειτο μάλλον για δαπάνες που ήταν αναγκαίες ώστε η εν λόγω επιχείρηση να είναι σε θέση να συνεχίσει να ασκήσει κανονικά τις δραστηριότητές της στον τομέα αυτό. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης της ΕΟΚ όσον αφορά το εν λόγω σχέδιο ενισχύσεως.

Η ιταλική κυβέρνηση πληροφορήθηκε την απόφαση αυτή με επιστολή της 18ης Απριλίου 1985, οι δε κυβερνήσεις των άλλων κρατών μελών με επιστολές της 25ης Ιουνίου 1985. Η ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* προς τους ενδιαφερόμενους πέραν των κρατών μελών δημοσιεύθηκε στις 11 Ιουλίου 1985 (1).

II

Η ιταλική κυβέρνηση απάντησε στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται από το άρθρο 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ με επιστολή της 12ης Ιουνίου 1985 της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της και κατά τη συνάντηση για τεχνικά θέματα που έγινε στις Βρυξέλλες στις 17 Ιουνίου 1985.

Η ιταλική κυβέρνηση υποστήριξε ότι το εν λόγω ερευνητικό πρόγραμμα δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως μέρος των κανονικών καινοτομιών δραστηριοτήτων που πραγματοποιείται κάθε κοινοτική επιχείρηση του χημικού τομέα. Οι επιδιωκόμενοι από το πρόγραμμα στόχοι θα επέτρεπαν την ανάπτυξη της τεχνολογικής βάσης της Κοινότητας. Η βάση αυτή περιλαμβάνει ιδίως τα νέα προϊόντα και μεθόδους παραγωγής που αποτελούν για την εταιρεία απόρρητο τέτοιου βαθμού ώστε να μην συνιστάται ούτε η κατάθεση των ευρεσιτεχνιών.

Οι τομείς στους οποίους θα πραγματοποιηθεί η έρευνα είναι οι εξής:

— νέα βοηθητικά προϊόντα της βιομηχανίας,
— νέες τεχνικές σύνθεσης για ενδιάμεσα προϊόντα της βιομηχανίας,
— νέες τεχνολογίες για την παραγωγή αντιπαρασιτικών προϊόντων.

Όσον αφορά τον πρώτο τομέα, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι η έρευνα θα αποσκοπούσε στην ανεύρεση, βελτίωση και εισαγωγή στην αγορά νέων βοηθητικών προϊόντων για τη βιομηχανία που θα επέτρεπαν τη βελτίωση της απόδοσης των παραγόμενων πλαστικών προϊόντων υπό δυσχερείς συνθήκες χρησιμοποίησης. Η βελτίωση αυτή συνίστατο στο να καθίστανται σταθερότερα τα πολυμερή συστήματα με τη χρήση νέων ενώσεων που έχουν ιδιότητες οι οποίες δεν υπάρχουν ακόμη στα προϊόντα που κυκλοφορούν στο εμπόριο, που εισάγονται κατά το πλείστον από τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ελβετία. Οι νέες ενώσεις, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, θα ήταν συχνά δυνατόν να χρησιμοποιηθούν σε τομείς που δεν καλύπτονται από τα παραδοσιακά προϊόντα.

Όσον αφορά το δεύτερο τομέα, η έρευνα στόχευε στην ανακάλυψη νέων πρωτότυπων μεθόδων για τη σύνθεση ενδιάμεσων οργανικών για φαρμακευτικά προϊόντα, πρόσθετα για πολυμερή, ενισχυτικά τροφίμων κλπ.

Ιδιαίτερα, η έρευνα αφορούσε:

— εξάλειψη των ενδεχόμενων κινδύνων από τη δράση ορισμένων χημικών αντιδραστηρίων. Σχετικό παράδειγμα θ' αποτελούσε η νέα τεχνολογική μέθοδος που θα επέτρεπε τη χρήση ανθρακικού διμεθυλίου αποφεύγοντας την αποθήκευση επικίνδυνων αντιδραστηρίων όπως ο ισοκυανικός μεθυλεστέρας και το φωσγένιο,
— μείωση της κατανάλωσης ενεργείας. Σχετικό παράδειγμα θα αποτελούσε η ενεργοποίηση του οξυγονούχου ύδατος με καταλύτες ζεόλιθους. Η εντελώς νέα αυτή κατάλυση θα επέτρεπε την ανακάλυψη μιας μεθόδου υδροξλίωσης της φαινόλης που συνεπάγεται εξοικονόμηση ενεργείας κατά 50 % έναντι των υπαρχουσών μεθόδων.

Όσον αφορά τον τρίτο τομέα, η έρευνα αφορούσε την ανάπτυξη νέων τρόπων σύνθεσης για αντιπαρασιτικά προϊόντα μέσω της εκμετάλλευσης των προσφερόμενων δυνατοτήτων από τη διαθεσιμότητα του ανθρακικού διμεθυλίου. Ιδιαίτερα, επρόκειτο να μελετηθεί η σύνθεση μειγμάτων ουρίας, ανθρακικών ενώσεων και ισοκυανικού μεθυλεστέρα με τη χρησιμοποίηση του ανθρακικού δικεθυλίου ως καρβονυλιωτικού ή καρβοξυλιωτικού μέσου αντί του φωσγενίου.

Οι ιταλικές αρχές ολοκλήρωσαν τις παρατηρήσεις τους επιβεβαιώνοντας ότι όχι μόνο το εν λόγω ερευνητικό πρόγραμμα δεν θα έπρεπε να θεωρηθεί ως κανονική δραστηριότητα της επιχείρησης αλλά ότι, αντίθετα, πρόκειται για ένα εξαιρετικά καινοτόμο πρόγραμμα με μεγάλο τεχνικό και εμπορικό κίνδυνο. Κατά συνέπεια, το εν λόγω πρόγραμμα όχι μόνο δεν θα προκαλούσε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού αντίθετες προς το κοινό συμφέρον, αλλά θα παρουσίαζε αντίθετα προφανές ενδιαφέρον για την Κοινότητα επειδή διεύρυνε την τεχνολογική βάση αυτής.

Στις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, τέσσερα άλλα κράτη μέλη και ορισμένες ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις υποστήριξαν την άποψη της Επιτροπής και εξέφρασαν τη ζωηρή ανησυχία τους σχετικά με το εν λόγω σχέδιο ενίσχυσης.

Δήλωσαν ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, επρόκειτο, κατά τη γνώμη τους, για δραστηριότητες που υπάρχουν ήδη λίγο ώς πολύ σε άλλα κράτη μέλη, στο μέτρο που το πρόγραμμα δεν παρουσιάζει καινοτόμους πτυχές, πέραν αυτών που πραγματοποιούνται κανονικά από τις άλλες επιχειρήσεις, που στηρίζονται μόνο στα δικά τους μέσα.

Εξάλλου, στον τομέα των πλαστικών και αντιπαρασιτικών προϊόντων, φαίνεται να υπάρχουν πολλές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που ασχολούνται με την έρευνα. Οι εν λόγω ενισχύσεις ήταν τέτοιας φύσης ώστε να νοθεύουν τον ανταγωνισμό στην Κοινότητα παρέχοντες πλεονεκτήματα στην ωφελούμενη ιταλική εταιρεία. Υπογράμμισαν τη σημασία των ενδοκοινοτικών ρευμάτων συναλλαγών, καθώς και την ικανότητα των παραγωγών να ικανοποιούν χωρίς δυσκολία τις ανάγκες της αγοράς στον τομέα των παρασιτοκτόνων.

(1) ΕΕ αριθ. C 172 της 11. 7. 1985, σ. 3.

III

Η Επιτροπή, καταρχήν, κρίνει ότι το εν λόγω σχέδιο ενίσχυσης που κοινοποιήθηκε από την ιταλική κυβέρνηση ως συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογής του νόμου αριθ. 46/82, αποτελεί ενίσχυση κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 92 παράγραφος 1.

Πράγματι, η Επιτροπή επεσήμανε ότι το σχέδιο αφορά μια χημική επιχειρήση πολύ σημαντική για την Ευρώπη, που εξάγει στις άλλες χώρες της Κοινότητας ένα σημαντικό μέρος της παραγωγής της. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ενδιαφέρον να εξετασθούν τα στατιστικά στοιχεία τα σχετικά με την εν λόγω επιχειρήση που χορηγούνται από τις ίδιες τις ιταλικές αρχές και αφορούν το έτος 1983.

Κατά τη διάρκεια του 1983, οι εξαγωγές της ενδιαφερόμενης επιχείρησης προς τα άλλα κράτη μέλη ήταν:

— 30,5 % της παραγωγής για τις πλαστικές ύλες,

— 44,4 % της παραγωγής για τα συνθετικά κόμμεα και το latex,

— 20,9 % της παραγωγής για τα προϊόντα χημείας των προϊόντων υψηλής ποιότητας,

— 17,3 % της παραγωγής για τα ενδιάμεσα προϊόντα για τα απορρυπαντικά,

— 6,7 % της παραγωγής για τα λιπάσματα και τα αντιπαρασιτικά προϊόντα,

— 14,3 % της παραγωγής για τα φαρμακευτικά προϊόντα,

— 28,2 % της παραγωγής για τις συνθετικές ίνες και τα κλωστοϋφαντουργικά.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα ποσοστά αυτά αντιστοιχούν σε σημαντικές ποσότητες εμπορευμάτων επειδή η συνολική παραγωγή της επιχείρησης για καθένα από τα ανωτέρω προϊόντα είναι σημαντική.

Η παραγωγή της εν λόγω επιχείρησης για τα προϊόντα που αφορά η έρευνα έφθασε, το 1983, την αξία των 2 500 εκατομμυρίων Lit. Όσον αφορά τα προϊόντα τα οποία αφορά η έρευνα εκ μέρους της εν λόγω επιχείρησης, οι ιταλικές αρχές διαβεβαίωσαν ότι ο προορισμός τους θα παραμείνει ο ίδιος με το σημερινό προορισμό παρόμοιων προϊόντων. Ενδεικτικά, οι ιταλικές αρχές ανέφεραν ότι για τα βοηθητικά προϊόντα για τη βιομηχανία, η εν λόγω επιχείρηση υπολογίζει ότι εξάγει προς τις άλλες χώρες μέλη 40 % περίπου της παραγωγής· για τα ενδιάμεσα προϊόντα για τη βιομηχανία, οι προβλέψεις εξαγωγών της επιχείρησης είναι 10 % · για τα ενδιάμεσα προϊόντα για παρασιτοκτόνα οι προβλέψεις της επιχείρησης είναι ότι θα εξάγει ολόκληρη την παραγωγή της προς τρίτες χώρες.

Όταν η θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές ενισχύεται με τη χορήγηση χρηματοπιστωτικής κρατικής ενίσχυσης, η εν λόγω ενίσχυση πρέπει να θεωρείται ότι επηρεάζει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Στην παρούσα περίπτωση, η προβλεπόμενη ενίσχυση που θα μείωνε τις επενδυτικές δαπάνες τις οποίες η εν λόγω χημική βιομηχανία θα έπρεπε κανονικά να επωμισθεί η ίδια, είναι δυνατό να επηρεάσει τις συναλλαγές και να νοθεύσει ή να απειλήσει με νόθευση τον ανταγωνισμό ευνοώντας την εν λόγω επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ. Η διάταξη αυτή κηρύσσει, καταρχήν, ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά τις ενισχύσεις που παρουσιάζουν τα αναφερόμενα από την ίδια διάταξη χαρακτηριστικά.

Οι παρεκκλίσεις από την αρχή αυτή, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 92 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ, είναι ανεφάρμοστες στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεδομένης της φύσεως της σχεδιαζόμενης ενίσχυσης, εκ του γεγονότος ότι η ενίσχυση θα χορηγείται δυνάμει του νόμου (νόμος αριθ. 46/82) που δεν επιδιώκει τους προβλεπόμενους από τη διάταξη αυτή στόχους.

Το άρθρο 92 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ αναφέρει τις ενισχύσεις που μπορεί να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Το συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά πρέπει να εξετάζεται βάσει του κοινοτικού πλαισίου και όχι ενός κράτους μέλους. Για να εξασφαλίζεται η καλή λειτουργία της κοινής αγοράς, οι παρεκκλίσεις από την αρχή του άρθρου 92 παράγραφος 1 που διατυπώνονται στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά κατά την εξέταση κάθε καθεστώτος ενίσχυσης ή κάθε ιδιαίτερης περίπτωσης, λαμβανομένης υπόψη της αρχής που διατυπώνεται στο άρθρο 3 στοιχείο στ) της συνθήκης ΕΟΚ.

Μπορούν ιδίως να εφαρμοστούν μόνο όταν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι χωρίς ενισχύσεις, μόνη της η λειτουργία της αγοράς δεν θα επαρκούσε για να οδηγήσουν τον ενδεχόμενο δικαιούχο να υιοθετήσει στάση κατάλληλη για την πραγματοποίηση ενός από τους στόχους που διατυπώνονται στις εν λόγω διατάξεις που εισάγουν παρεκκλίσεις.

Η εφαρμογή των παρεκκλίσεων αυτών σε περιπτώσεις που η ενίσχυση δεν θα ήταν αναγκαία για την πραγματοποίηση των στόχων αυτών θα ισοδυναμούσε με παροχή αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος σε βιομηχανικούς κλάδους ή επιχειρήσεις ορισμένων κρατών μελών, με τρόπο που να ενισχύεται η οικονομική τους κατάσταση, θα μπορούσε δε να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και να νοθεύσει τον ανταγωνισμό χωρίς τούτο να δικαιολογείται από το κοινοτικό συμφέρον κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 3.

Η ιταλική κυβέρνηση, χωρίς να αναφερθεί ρητά σε καμιά κατηγορία παρεκκλίσεων που προβλέπονται από το άρθρο 92 παράγραφος 3 δήλωσε, ωστόσο, ότι το ερευνητικό πρόγραμμα πληροί τις προϋποθέσεις που αποτελούν τη βάση του νόμου αριθ. 46/82, δηλαδή, ότι θα ήταν πολύ καινοτόμο και, γενικά, ότι όχι μόνο δεν θα προκαλούσε νοθεύσεις του ανταγωνισμού αντίθετες προς το κοινό συμφέρον αλλά θα παρουσίαζε προφανές ενδιαφέρον για την Κοινότητα, επειδή θα αύξανε το τεχνολογικό δυναμικό της.

Η Επιτροπή κρίνει ότι η ιταλική κυβέρνηση επικαλέστηκε την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), για ενισχύσεις που προορίζονται να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων. Πράγματι, η εν λόγω παρέκκλιση είναι εκείνη που η Επιτροπή θεώρησε ότι μπορεί να δικαιολογήσει το γενικό καθεστώς ενισχύσεων το οποίο θεσπίστηκε από το νόμο αριθ. 46/82 που στοχεύει την προώθηση της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας στους βιομηχανικούς τομείς. Όπως η Επιτροπή υπενθύμισε προηγουμένως, εξετάζει κάθε σημαντική περίπτωση εφαρμογής του νόμου αριθ. 46/82 σύμφωνα με τα δικά της πλεονεκτήματα, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τις καινοτόμες πλευρές της παρέμβασης που πρέπει να συμβάλλουν στην πραγματοποίηση στόχου που αφορά το κοινό συμφέρον, αλλά επίσης τα αποτελέσματα

των εν λόγω ενισχύσεων επί της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων του σχετικού τομέα.

Η Επιτροπή προέβη σε διεξοδική μελέτη του εν λόγω σχεδίου ενισχύσεως για να διαπιστώσει εάν ήταν δυνατή η εφαρμογή μιας των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3.

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της συνθήκης ΕΟΚ, υπέρ των ενισχύσεων που προορίζονται να προωθήσουν ή να διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων περιοχών, πρέπει να σημειωθεί ότι το βιοτικό επίπεδο στις εν λόγω περιοχές δεν είναι ασυνήθιστα χαμηλό, ότι δεν επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση κατά την έννοια της παρέκκλισης που διατυπώνεται στο στοιχείο α) και ότι, εξάλλου, η ιταλική κυβέρνηση δεν επικαλέστηκε την παρέκκλιση αυτή.

Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β), είναι προφανές ότι η σχετική ενίσχυση δεν προορίζεται να προωθήσει την πραγματοποίηση σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, ούτε να άρει σοβαρή διαταραχή της ιταλικής οικονομίας.

Η τελευταία δυνατή παρέκκλιση είναι αυτή που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ, υπέρ των ενισχύσεων που προορίζονται να διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Πρόκειται εξάλλου για την παρέκκλιση στην οποία αναφέρεται έμμεσα η ιταλική κυβέρνηση. Η Επιτροπή, μετά από εξέταση του προγράμματος έρευνας κατέληξε ωστόσο στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω σχέδιο ενίσχυσης δεν μπορεί να υπαχθεί στην παρέκκλιση αυτή.

Πράγματι, η Επιτροπή βάσει των παρατηρήσεων που υποβλήθηκαν γραπτώς από την ιταλική κυβέρνηση, από τις κυβερνήσεις τεσσάρων άλλων κρατών μελών και από τις ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις καθώς και βάσει των διευκρινίσεων που δόθηκαν από την ιταλική κυβέρνηση κατά τη συνάντηση για τεχνικά θέματα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω πρόγραμμα έρευνας δεν παρουσιάζει στο σύνολό του τον αυξημένο βαθμό νεωτερισμού που απαιτείται για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις εφαρμογής του νόμου αριθ. 46/82, παρόλο που οπωσδήποτε παρουσιάζει ορισμένα νέα στοιχεία δεδομένου ότι οι τομείς στους οποίους πραγματοποιείται η έρευνα είναι τομείς με διαρκή εξέλιξη όπου όλες οι σημαντικές χημικές βιομηχανίες — ευρωπαϊκές ή τρίτων χωρών — επιδίδονται σε έρευνες.

Η Επιτροπή ήταν σε θέση να διαπιστώσει ότι οι τομείς στους οποίους πραγματοποιείται η έρευνα είναι οι ακόλουθοι:

— νέα βοηθητικά προϊόντα της βιομηχανίας,
— νέες τεχνικές σύνθεσης για ενδιάμεσα προϊόντα της βιομηχανίας,
— νέες τεχνολογίες για την παραγωγή αντιπαρασιτικών προϊόντων.

Όσον αφορά τον πρώτο τομέα, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να διαπιστώσει ότι πρόκειται για έρευνα για νέα προϊόντα που δεν υπάρχουν στην αγορά. Όπως γράφουν οι ίδιες οι ιταλικές αρχές, η έρευνα αποβλέπει στην παραγωγή προϊόντων με βελτιωμένα χαρακτηριστικά. Η ορολογία των «νέων βοηθητικών προϊόντων» είναι τόσο ευρεία και ταυτόχρονα αόριστη, ώστε δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί, όπως το πράττουν οι ιταλικές αρχές, ότι για τα προϊόντα αυτά υπάρχει εξάρτηση της Κοινότητας από πλέον προηγμένες τρίτες χώρες. Αντίθετα, η μεγάλη μάζα των βοηθητικών προϊόντων της βιομηχανίας παράγεται από κοινοτικές επιχειρήσεις.

Εξάλλου, οι ιταλικές αρχές δηλώνουν ότι η επιχείρηση που δημιούργησε το εν λόγω πρόγραμα, θα ήταν ήδη πρωτοπόρος στην αγορά (market leader) για ορισμένα βοηθητικά προϊόντα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Το 40 % των νέων βοηθητικών προϊόντων προορίζεται επιπλέον, σύμφωνα με τα ποσοστά που παρουσιάσθηκαν από τις ιταλικές αρχές, για τις αγορές των άλλων χωρών της Κοινότητας.

Όσον αφορά τον τομέα των νέων τεχνικών σύνθεσης για ενδιάμεσα προϊόντα της βιομηχανίας και τον τομέα των νέων τεχνολογιών για την παραγωγή αντιπαρασιτικών προϊόντων, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι τεχνολογικές καινοτομίες που παρουσιάσθηκαν από τις ιταλικές αρχές δεν είναι στην πραγματικότητα τόσο νέες όσο ισχυρίζονται. Οι ιταλικές αρχές εξήγησαν επίσης ότι στις νέες εγκαταστάσεις της επιχείρησης ο ισοκυανικός μεθυλεστέρας (MIC) εμφανίζεται ως ένα προσωρινό ενδιάμεσο προϊόν κατά τη χημική διαδικασία και επιπλέον, σε πολύ μικρές ποσότητες, δηλαδή λιγότερο από 1,5 χιλιόγραμμα στην περίπτωση εγκατάστασης που παράγει επίσης 800 τόνους καρβονιλίου ή καρβοφουρονίου. Η Επιτροπή, αναγνωρίζοντας τη σημασία των προσπαθειών της ιταλική εταιρείας, μπόρεσε να διαπιστώσει ότι άλλοι κοινοτικοί παραγωγοί χρησιμοποιούν ήδη πρόδρομες ενώσεις χωρίς φωσγένιο όπως τη διμεθυλουρία και το ανθρακικό διφαινύλιο που, από πλευράς προστασίας της υγείας και της ασφάλειας, συγκρίνονται με το αέριο διμεθυλαμίνης που χρησιμοποιείται από την ενδιαφερόμενη ιταλική επιχείρηση.

Όσον αφορά το δεύτερο καινοτόμο στοιχείο που επικαλέστηκε, δηλαδή τη χημική αντίδραση προσωρινά μόνο και σε μικρή ποσότητα του «MIC», η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι δεν πρόκειται για πραγματική καινοτομία αλλά ότι πρόκειται μάλλον για το ό,τι οι νέες εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν συνεχείς διαδικασίες. Κάθε νέα εγκατάσταση που χρησιμοποιεί συνεχείς διαδικασίες για διαδικασίες εναλλαγής δεν χρειάζεται ν' αποθηκεύει το ενδιάμεσο προϊόν MIC.

Υπάρχουν εξάλλου στην Κοινότητα άλλες εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν τη συνεχή διαδικασία και στις οποίες, κατά συνέπεια, οι ποσότητες του ενδιάμεσου προϊόντος MIC είναι μικρότερες απ' ό,τι στις παραδοσιακές εγκαταστάσεις. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι νέες εγκαταστάσεις της ιταλικής επιχείρησης θα πρέπει να είναι περισσότερο ασφαλείς από τις εγκαταστάσεις του ιδίου τύπου που υπάρχουν τώρα — αποκλειστικά λόγω του ό,τι είναι πλέον σύγχρονες —, αυτό δεν αρκεί για να μεταβάλει την εκτίμηση της Επιτροπής. Συμπερασματικά, η Επιτροπή κρίνει ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, πρόκειται μάλλον για κοινοτικές τεχνικές βελτιώσεις που προκύπτουν από νέες επενδύσεις παρά για πραγματικές καινοτομίες.

Όσον αφορά τις ερευνητικές προσπάθειες για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, για παράδειγμα ενεργοποίηση του οξυγονούχου ύδατος με καταλύτη ζεόλιθο, που αποτελεί το σημαντικότερο παράδειγμα που αναφέρεται από τις ιταλικές αρχές για να επιβεβαιωθεί η καινοτομία της έρευνας της

ενδιαφερόμενης επιχείρησης, η Επιτροπή ήταν σε θέση να διαπιστώσει ότι άλλες ευρωπαϊκές ανταγωνίστριες επιχειρήσεις ισχυρίζονται ότι χρησιμοποιούν ήδη την ίδια μέθοδο. Στην Κοινότητα, η υπάρχουσα παραγωγική ικανότητα ζεόλιθου είναι της τάξεως των 300 έως 320 000 τόνων, εκ των οποίων 200 000 στη Γερμανία. Εξάλλου, η Επιτροπή κρίνει ότι πολλές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εφαρμόζουν εντατικό πρόγραμμα έρευνας στον τομέα των ζεολίθων και ότι ορισμένες διεκδικούν ήδη παρόμοιες καινοτομίες με αυτές που παρουσιάζει η εν λόγω ιταλική επιχείρηση.

Κατά την Επιτροπή, συνεπώς, το εν λόγω πρόγραμμα δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα καινοτόμο χαρακτήρα που να είναι ουσιώδης για την υπαγωγή της ενίσχυσης που μπορεί να χορηγηθεί για το πρόγραμμα στην παρέκκλιση που προβλέπεται από το άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ.

Πράγματι, στον τομέα της χημικής βιομηχανίας, είναι απολύτως φυσιολογικό να διαθέτουν οι επιχειρήσεις σημαντικά οικονομικά μέσα για την έρευνα νέων μεθόδων, νέων προϊόντων καθώς και για τη βελτίωσή τους.

Εξάλλου, όπως επισήμανε στο παρελθόν η Επιτροπή, στον τομέα που αφορά η έρευνα, επικρατεί μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ των κοινοτικών επιχειρήσεων και οι εμπορικές συναλλαγές είναι πολύ σημαντικές. Εξάλλου, η Επιτροπή έχει ήδη επισημάνει ότι τα προϊόντα για τα οποία πραγματοποιείται η έρευνα αποτελούν ήδη το αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών, ακόμη και αν δεν ήταν σε θέση να αναφέρει ακριβείς αριθμούς που αφορούν τη ροή των συναλλαγών επειδή το NIMEXE συγκεντρώνει συχνά σε μία μόνο κατηγορία ολόκληρες ομάδες χημικών προϊόντων.

Η Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει τις στατιστικές που εμφάνισαν οι ίδιες οι ιταλικές αρχές και αναφέρονται στις εξαγωγές που πραγματοποιήθηκαν το 1983 και στις μελλοντικές προβλέψεις. Η επιχείρηση όμως δεν προέβλεπε εξαγωγές ενδιάμεσων προϊόντων για παρασιτοκτόνα προς άλλα κράτη μέλη.

Το στοιχείο αυτό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ζήτηση στην ευρωπαϊκή αγορά παρασιτοκτόνων καλύπτεται χωρίς δυσκολία, αποδεικνύει το βάσιμο της άποψης της Επιτροπής ότι τα εν λόγω προϊόντα δεν είναι επαρκώς νέα επειδή αν ήταν πράγματι ιδιαίτερα καινοτόμα, θα εξήγοντο οπωσδήποτε στις άλλες χώρες της Κοινότητας.

Η Επιτροπή κρίνει ότι στην περίπτωση του εν λόγω ερευνητικού προγράμματος απουσιάζει ο υψηλός βαθμός καινοτομίας. Το στοιχείο αυτό λοιπόν πρέπει να ληφθεί υπόψη μεταξύ των άλλων στοιχείων που εξετάσθηκαν ανωτέρω προκειμένου να μπορέσει η Επιτροπή να θεωρήσει την ενίσχυση που χορηγείται στο πρόγραμμα αυτό ως υπαγόμενη στην παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ.

Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η προβλεπόμενη ενίσχυση θα χορηγείται αποκλειστικά προς το συμφέρον της επιχείρησης, η οποία θα αποκτούσε έτσι ένα σημαντικό οικονομικό πλεονέκτημα και θα μείωνε το οικονομικό κόστος που θα έπρεπε κανονικά να επωμίζεται αυτή για να εκσυγχρονίσει τα προϊόντα της και να παραμείνει ανταγωνιστική στην αγορά όπως, εξάλλου, κάνουν από την πλευρά τους οι άλλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις που δεν λαμβάνουν τα ίδια οικονομικά πλεονεκτήματα. Η σχεδιαζόμενη ενίσχυση, που θα ευνοούσε την εν λόγω επιχείρηση, θα αλλοίωνε, ως εκ τούτου, τους όρους των συναλλαγών σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.

Κατά συνέπεια, το εν λόγω σχέδιο ενίσχυσης δεν ανταποκρίνεται στις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εφαρμογή μιας των παρεκκλίσεων που διατυπώνονται στο άρθρο 93 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΟΚ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

*Άρθρο 1*

Η ενίσχυση την οποία η ιταλική κυβέρνηση κατ' εφαρμογή του νόμου αριθ. 46/82 σχεδιάζει να χορηγήσει σε ιταλική επιχείρηση που διαθέτει εγκαταστάσεις στο βόρειο και στο νότιο τμήμα της Ιταλίας για την πραγματοποίηση καινοτόμου προγράμματος στον τομέα της χημικής βιομηχανίας που αφορά τα βοηθητικά προϊόντα της βιομηχανίας, τα ενδιάμεσα προϊόντα και τα αντιπαρασιτικά προϊόντα, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης ΕΟΚ.

Η Ιταλία υποχρεούται, ως εκ τούτου, να μην προβεί στην εκτέλεση του εν λόγω σχεδίου ενίσχυσης.

*Άρθρο 2*

Η ιταλική κυβέρνηση ενημερώνει την Επιτροπή σε προθεσμία ενός μηνός από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί με αυτή.

*Άρθρο 3*

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 23 Απριλίου 1986.

*Για την Επιτροπή*

Peter SUTHERLAND

*Μέλος της Επιτροπής*